

ULDUZ QULİYEVA
AMEA A.A.Bakıxanov adına
Tarix İnstitutunun dissertantı
E-mail: Quliyevaulduz@mail.ru

SUMQAYIT MƏDƏNİYYƏTİNİN AZƏRBAYCANIN BEYNƏLXALQ -MƏDƏNİ ƏLAQƏLƏRİNDƏ YERİ

Açar sözlər: Sumqayıt, mədəni əlaqələr, beynəlxalq əlaqələr, əməkdaşlığın inkişafı.

Ключевые слова: Сумгаит, культурные связи, международные связи, развитие сотрудничества.

Key words: Sumqayıt, cultural connections, international relations, development of collaboration.

Bəşəriyyətin keçdiyi inkişaf yolu aydın səviyyədə təsdiqləyir ki, xalqlar arasında mədəni ünsiyyət, mədəniyyətin bu və ya digər sahəsində yaranmış və inkişaf etmiş əlaqələr mütləq və zəruri xarakter daşıyır. İnsanlıq inkişaf etdikcə, yeni- yeni mərhələlərə qərq olduqca onların arasında mövcud mədəni əməkdaşlıq get-gedə gərginləşir, onun forma və metodları rəngarəng olur.

Bu proses həm obyektivdir, həm də subyektiv amillərlə bağlı bir prosesdir. Obyektivdir, ona görə ki, əvvəla dünya xalqları bir-birindən təcrid olunmuş şəkildə yaşaya bilməz. Hər hansı bir xalqın mədəniyyəti başqa xalqların mədəniyyəti ilə ünsiyyətdə olmadan inkişaf edə bilməz, həmin mədəniyyət bütün xalqların əldə etdiyi nailiyyətlər ilə zənginləşməli və bütün bəşəriyyətin malı olmalıdır. İkincisi, bu əlaqələrin əsası bəşəriyyətin inkişaf mərhələlərində hökm sürən quruluşun həyati mahiyyətindən irəli gəlir.

İnsanlar, xalqlar, dövlətlər arasında yaranmış və inkişaf etmiş mədəni əlaqələrin subyektiv əsası da vardır. O, həmin insanların, xalqların, dövlətlərin inkişafı mərhələlərində yaranmış və hökm sürmüş mədəniyyətin varlığından irəli gəlir.

Bəşər tarixində belə bir həqiqət həmişə üzde olub ki, hansı xalqın mədəniyyəti nə qədər yüksəkdirsə, onun başqa xalqların mədəniyyətləri ilə əlaqəsi və qarşılıqlı münasibətləri də bir o qədər intensivdir. Qarşılıqlı ünsiyyət hər bir milli mədəniyyətin daha da zənginləşməsi üçün zəmin yaradır, yeni üfqlər açır.

Bir sıra dünya xalqları kimi, Azərbaycan xalqının da milli mədəniyyəti dünya xalqlarının mədəniyyəti ilə əlaqəli yaranmış və zənginləşmişdir. Çox qədim tarixə malik olan mədəniyyətimiz qədim dövrlərdən tutmuş müasir dövrə qədər dünya mədəniyyəti ilə üzvi şəkildə təmasda olmuş və olmaqdadır. Kiçik Azərbaycan hesab etdiyimiz Sumqayıtın da Azərbaycanın mədəni əlaqələrində özünəməxsus yeri var.

Sumqayıt şəhərinin mədəni əlaqələrinin tarixinə nəzər salanda ilk əvvəl diqqəti cəlb edən Sumqayıtın qardaşlaşdığı şəhərlərlə münasibəti əsasən göz önünə gəlir.

Sovet dövründə xarici əlaqələrlə bağlı mövcud məhdudiyyətlərə baxmayaraq Sumqayıt şəhəri bir neçə ölkə ilə dostluq əlaqələri qurmuşdur. Bunlar Almanıyanın Lüdviqshafen, Rumiyanın Piteşti, Ukraynanın Çerkassi, Gürcüstanın Rustavi və şəhəri ilə aparılan dostluq əlaqələri olmuşdur. Sumqayıtla bu şəhərləri yaxınlaşdıran əsas cəhətlərdən biri də o idi ki, bu şəhərlər də Sumqayıt şəhəri kimi sənaye şəhəri idi.

Çox xoş bir haldır ki, Almaniya ilə Sumqayıt şəhəri arasındakı dostluq əlaqələri xalqımızın müdrik oğlu, dünya şöhrətli" siyasi xadim möhtərəm H.Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 70-ci illərdə bilavasitə onun xeyir-duası ilə qoyulmuşdur (1, s.1-2).

Sumqayıt və Lüdviqshafen şəhərlərarası dostluq əlaqələrinin təməli 1977-ci ilin avqust ayında qoyulmuşdur. O, zaman Lüdviqshafen şəhərinin oberburqomistri cənab doktor Lüdviq Verner Sumqayıt şəhərində olmuş, şəhərlərarası dostluq əlaqələrinin yaradılmasına idair danışıqlar

aparmışdır; və əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə iki şəhər arasında saziş imzalanmışdır.

Sumqayıt şəhərinin ilk nümayəndəsinin Lüdviqshafen şəhərinə səfəri 1978-ci ilin iyul ayında olmuşdur. O, zaman şəhər İcraiyyə Komitəsinin sədri Zülfi Hacıyev Lüdviqshafen şəhərində səfərdə olmuş, iki şəhər arasında dostluq əlaqələrinin yaradılmasına dair danışıqları davam etdirmişdir.;

- Sumqayıt və Lüdviqshafen şəhərlərarası partnyorluq əlaqələrinin rəsmi statusu 1986-cı ildə təyin edilmişdir. Həmin ilin mart ayında Lüdviqshafen şəhərinin bələdiyyəsi, aprel ayında isə Sumqayıt şəhər xalq deputatları Sovetinin sessiyası partnyorluq barədə müqavilənin bağlanmasına dair qərar qəbul etmişlər; (2, s.5)

- Sumqayıt və Lüdviqshafen şəhərlərarası partnyorluğa dair müqavilənin rəsmi imzalanması 1987-ci ilin iyun ayında Lüdviqshafen şəhərində olmuşdur.

1988-ci ildə ermənilər tərəfindən Sumqayıtda törədilmiş hadisələrlə bağlı bu əlaqələr xeyli zəiflədi. Lakin, şəhər rəhbərliyinin səyi ilə həmin ölkələrlə əlaqələrdəki soyuqluğun qarşısı alındı. Mənfur düşmənimiz olan ermənilər Sumqayıt şəhəri və sumqayıtlılar haqqında dünya ictimayətinə saxta məlumatlar yaymışdılar.

1988-ci ildə noyabr ayında Sumqayıt şəhər rəhbərliyi kiçik bir nümayəndə heyətinin Lüdviqshafendən Sumqayıt şəhərinə gətirilməsinə nail oldular. Alman nümayəndə heyətinin o zaman Sumqayıtda səfəri çox vacib idi. Şəhər rəhbərliyi informasiya blokadasından çıxıb əsl həqiqətləri dünya ictimayətinə çatdırmaqla ermənilərin aravermədən yaydıqları böhtanların qarşısını almalı idi. Almanlarla görüş bu məsələdə şəhərimizə kömək etdi. Belə ki, onlar hadisələrin yaranması və necə baş verməsi barədə tam məlumat əldə etdilər. Lüdviqshafen şəhəri Almaniyada və bütün Avropada Sumqayıt hadisələrini yeganə və düzgün şərh edən təbliğat mərkəzinə çevrildi. Bununla da dost ölkələrdən biri olan Almaniya ilə əvvəlki əlaqələr bərpa edildi.

-1991-ci ilin mart ayında Lüdviqshafen şəhəri Sumqayıt şəhərinin əhalisinə humanitar yardım göstərmişdir;

Şəhərlərin nümayəndə heyətlərinin səfərləri təhsil və səhiyyə, mədəniyyət və idman, gənclər və həmkarlar ittifaqları, iqtisadiyyat və şəhər təsərrüfatı sahələrində işgüzar əlaqələrinin yaradılması və inkişafına yönəldilmiş, bu istiqamətdə müsbət nəticələrə nail olunmuşdur. Ötən dövr ərzində partnyor şəhərlərin sosial-mədəni və iqtisadiyyat sahələrində bir sıra əməli tədbirlər həyata keçirilmişdir. 1997-ci ildə Lüdviqshafen şəhərində Sumqayıtın adına xiyabanın və Sumqayıt şəhərində Lüdviqshafen şəhərinin adına parkın açılışı iki şəhər arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə rəmzi kimi dəyərləndirilir; (3, s.3)

- 2001-ci ilin may ayında xanım Yeva Lohze Lüdviqshafen şəhərinin oberburqomistri vəzifəsinə seçilmişdir.

2002-ci ilin may ayında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi məqsədilə Sumqayıt və Lüdviqshafen partnyor şəhəri arasında razılaşma imzalanmış və Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin iştirakı ilə Sumqayıt şəhərində kiçik layihələrin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bunlardan, birinci layihə üzrə Lüdviqshafen şəhəri tərəfindən Sumqayıt şəhər Uşaq xəstəxanası üçün KUEVEZ körpələr aparatının verilməsi, Sumqayıt şəhəri tərəfindən isə Uşaq xəstəxanasında müvafiq yer ayrılması və KUEVEZ aparatının ixtisaslı həkimlər tərəfindən istismarı nəzərdə tutulmuşdur. Bu layihənin ümumi dəyəri 14268 evro olmuşdur. 2002-ci il 22 noyabr tarixində JQJVEZ aparatı Sumqayıt şəhər Uşaq xəstəxanasına təhvil verilmiş, layihə üzrə nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlərin həyata keçirilməsi təmin edilmişdir. İkinci layihə üzrə Sumqayıt şəhərində «Uşaqlar və yeniyetmələr üçün oyun meydançasının yaradılması» nəzərdə tutulmuşdur. Bu layihənin ümumi dəyəri 16000 ABŞ dolları məbləğində müəyyənləşdirilib və tikinti üçün yer 30 sayılı orta məktəbdə yer ayrılıb. Qaydalara görə bu məbləğin 10000 ABŞ dolları Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin, 6000 ABŞ dolları Sumqayıt şəhərinin payına düşmüşdür. Layihə üzrə işin icrasına 2003-cü ilin avqust-sentyabr aylarında başlanılmış, Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Cəmiyyəti tərəfindən nəzərdə tutulan bütün işlər tam həcmdə yerinə yetirilmişdir. Lakin, icraçı təşkilatlar tərəfindən nəzərdə tutulan tədbirlərə uyğun işlər tam başa çatdırılmamışdır. Bu məsələ üzrə araşdırmalara və müzakirələrə ehtiyac duyulur. Üçüncü

layihə üzrə Sumqayıt şəhərində «Alman dili mərkəzinin yaradılması» nəzərdə tutulub. Bu layihənin ümumi dəyəri 6000 evro məbləğində müəyyənləşdirilmişdir (4, s.2).

Sumqayıt və Lüdviqshafen (AFR) partnyor şəhərləri arasında 2002-ci ildə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə dair Sazişə uyğun olaraq, partnyor şəhərin dövlətinə və Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının 2002-ci il 09 avqust tarixli 197 sayılı Sərəncamına əsasən, Sumqayıt şəhərinin 21 nəfərdən ibarət nümayəndə heyəti cari ilin sentyabr ayının 01-dən 07-dək Lüdviqshafen «AFR» partnyor şəhərində, «Sumqayıt-Lüdviqshafen» dostluq əlaqələrinin 25-illik tarixinə həsr edilmiş yubiley tədbirlərində iştirak etmişdir (5, s.1).

Sumqayıt şəhər nümayəndə heyəti, 01.09.2002-ci il tarixində, Frankfurt beynəlxalq hava limanında Almaniya-Şərq Cəmiyyətinin sədri və onun müavinləri, Lüdviqshafen şəhər bələdiyyəsinin partnyor əlaqələr şöbəsinin müdiri qarşılanmışdır.

Elə həmin gün Lüdviqshafen şəhərinin Oqershaym şəhərciyində nümayəndə heyətinin gəlişi ilə əlaqədar təşkil edilmiş nahar yeməyində Almaniyanın sabiq Bundeskanserləri cənab Helmut Kol, Lüdviqshafen şəhərinin Oberburqomistri xanım Eva Lohse və digər rəsmi şəxslər iştirak etmişlər. Cənab Helmut Kol qısa olaraq, Almaniya-Azərbaycan dostluq münasibətlərindən, əlaqələrin hazırkı vəziyyətindən məmnun olduğunu bildirmiş, möhtərəm Prezidentimiz Heydər Əliyev cənabları ilə aralarında olan böyük dostluq əlaqələrini xatırlamış, Sumqayıt- Lüdviqshafen şəhərinin dostluq əlaqələrinin genişləndirilməsinə və inkişafına uğurlar arzulamışdır.

2005-ci ildə Sumqayıt- Lüdviqshafen əlaqələri salnaməsinə bir sıra parlaq səhifələr yazılmışdır. Belə ki, 2005-ci il oktyabrın 17-də sumqayıtlılar Almaniya Texniki Əməkdaşlıq Cəmiyyətinin «Almaniya-Qafqaz partnyor şəhərləri arasında əməkdaşlıq şəbəkəsi» çərçivəsində həyata keçirilən layihələrin daha bir lövhəsinin şahidi oldular. 5-ci mikrarayonunun N.Nərimanov prospektində yerləşən Hacı Zeynalabdin Tağıyev adına kitabxana "ilə qonşuluqda alman dili mərkəzi öz qapılarını sumqayıtlıların üzünə açdı. Bu tədbirlər çərçivəsində Ü.Hacıbəyov adına «Kimyaçı» mədəniyyət sarayında «Almaniya-Qafqaz partnyor şəhərləri arasında əməkdaşlıq şəbəkəsi» mövzusunda konqress keçirildi.

Sumqayıt şəhəri ilə Çin Xalq Respublikasının Çyu Cou şəhəri arasında olan dostluq və əməkdaşlıq əlaqələri

Bundan başqa Sumqayıt şəhəri ilə Çin Xalq Respublikasının Çyu Cou şəhəri arasında olan dostluq və əməkdaşlıq əlaqələri mövcuddur.

Azərbaycan Respublikası Dostluq Cəmiyyətinin və Çin Xalq Respublikasının xarici ölkələrlə əlaqələr üzrə şöbəsinin təşəbbüsü ilə, eləcə də Çin Xalq Respublikasının Bakıdakı və Azərbaycan Respublikasının Pekindəki səfirliklərinin köməkliyi ilə Sumqayıt şəhəri ilə Çyu Cou şəhəri arasında dostluq əlaqələri qurulmasına dair 2001-ci ilin may ayının 25-də Sumqayıt şəhərində Memorandum imzalanmışdır (6, s.3).

Ötən müddət ərzində Sumqayıt şəhəri ilə Çyu Cou şəhərinin nümayəndə heyətlərinin 3 görüşü keçirilmiş, 2001-ci ilin may ayında Memorandum, noyabr ayında isə Sumqayıt şəhəri ilə Çyu Cou şəhəri arasında dostluq əlaqələrinin qurulması ilə bağlı «Niyyət protokolu» və 2002-ci ilin noyabr ayında Sumqayıt şəhəri ilə Çyu Cou şəhəri arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin yaranması və inkişaf etdirilməsi haqqında uzun müddətli Saziş imzalanmışdır.

2003-cü ilin sonunda Sumqayıt şəhərinin nümayəndə heyəti Çyu Cou şəhərində səfərdə olmuşdur. Həmin görüşdə 2004-cü il ərzində Çyu Cou şəhərinin nümayəndə heyətinin Sumqayıt şəhərinə səfər etməsi razılaşdırılmışdır. Səfər baş tutmuşdur.

2005-ci ildə Çyu Cou şəhərinin nümayəndə heyəti Sumqayıtda olmuş və bir sıra təhsil müəssisələrində olmuşdur və Sumqayıt təhsil sistemi ilə yaxından tanış olmuşdurlar.

Sumqayıt şəhəri ilə Ukrayna arasında dostluq və əməkdaşlıq əlaqələri

Sumqayıt şəhəri ilə Ukrayna arasında da dostluq və əməkdaşlıq əlaqələri mövcuddur.

Ukrayna Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dostluq və qardaşlığın tarixi qədimdir. Lakin, hər iki respublika müstəqillik qazandıqdan sonra ulu öndərimiz Heydər Əliyevin və

Ukrayna prezidenti Leonid Kuçmanın səyi ilə bu dostluq daha da möhkəmlənmiş və yenilməz olmuşdur.

Azərbaycan və Ukrayna Respublikaları nazirlər kabinetləri arasında gənclər siyasəti və idman sahəsində əməkdaşlıqla əlaqədar 2001-ci il 16 oktyabr tarixli sazişə, Ukrayna Respublikası Ailə, Uşaqlar və Gənclərlə İş nazirliyi ilə Azərbaycanın Gənclər, İdman və Turizm nazirliyi arasında razılığa əsasən, eyni zamanda Xarkov Vilayəti rəhbərliyinin dəvəti ilə şəhərimizin nümayəndə heyəti dost diyarda olmuşdur (7, s. 1).

Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Vaqif Əliyevin sərəncamına əsasən nümayəndə heyətinə Milli Məclisin deputatı Asif İmaməliyev (rəhbər), şəhər gənclər, idman və turizmi baş idarəsinin rəisi Musa Həsənov, baş idarənin gənclərlə iş üzrə şöbəsinin rəisi Hidayət Zeynalov, 2 saylı doğum evinin mama-genekoloqu Leyla Məmmədova, «Leyli Ukrainka» adma Ukrayna Mədəniyyəti Sumqayıt Mərkəzinin nümayəndəsi Rene Nəbiyeva daxil idilər.

Sumqayıtın keçmiş qardaşlaşmış şəhərlər əlaqəsi olan Ukrayna Respublikasının Çerkassi şəhəri ilə dostluq və partnyorluq əlaqələrinin bərpasına 2003-cü ildə nail olunmuşdur. 2003-cü ilin sentyabr ayında Sumqayıt şəhərinin nümayəndə heyəti Çerkassi şəhərində səfərdə olmuş və iki şəhər arasında qardaşlaşmış şəhərlər əlaqəsinin bərpası ilə bağlı Saziş imzalanmışdır. Cari ildə Çerkassi şəhərinin nümayəndə heyətinin Sumqayıt şəhərinə səfər etməsi razılaşdırılmışdır və səfər baş tutmuşdur.

2004-cü il iyunun 23-də şəhərimizin nümayəndə heyəti Ukraynanın Xarkov şəhərinə səfər etdilər. İyunun 24-də Sumqayıt şəhərinin nümayəndə heyətini Xarkov Vilayətinin Vitse-qubernatoru Aleksandr Siderenko mehribanlıqla qarşıladı. O, əsası mərhum Heydər Əliyev və Leonid Kuçma tərəfindən qoyulan Azərbaycan və Ukrayna arasında yüksək xətt üzrə inkişaf edən dostluq əlaqələrindən, eyni zamanda Xarkov və Sumqayıt şəhərləri arasında yaranan qarşılıqlı əlaqədən danışdı. Bu əlaqələrin gələcəkdə də davam etdirilməsi əhəmiyyətini vurğuladı. Şəhərimizin nümayəndə heyəti Xarkov Aviasiya İnstitutunda olmuş və bu ali təhsil ocağı ilə tamşılıqdan məmnunluq duymuşdur.

Sumqayıt nümayəndə heyətinin unudulmaz görüşlərindən biri də Xarkov Milli Radioelektronika Universitetinin professoru, Ukrayna Milli-Mədəni Cəmiyyətləri Assosiasiyasının Vitse-prezidenti Murad Ənvərovun rəhbərlik etdiyi Azərbaycan -Ukrayna Dostluq Cəmiyyətinin üzvləri ilə oldu. Həmin cəmiyyətdə Sumqayıt Şəhər Gənclər, İdman və Turizm Baş idarəsi, eyni zamanda, «Lesi Ukrainka» adma Sumqayıt şəhər Ukrayna Mədəniyyət Mərkəzi arasında dostluq və işgüzar əlaqələrin yaranması, inkişaf etdirilməsi ilə bağlı ilkin razılıq əldə olunmuşdur.

Səfərin sonuncu günü Sumqayıt Şəhər Gənclər, İdman və Turizm Baş idarəsi ilə Xarkov Vilayət Ali və Gənclərlə iş idarəsi, Xarkov Vilayət Bədən Tərbiyəsi, İdman və Turizm idarəsi arasında gənclərlə iş, idman və turizm sahələrində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı niyyət protokolu imzalandı (8, s.3).

Bu dostluq və qardaşlığın ən başlıca ilham vericisi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Ukrayna Respublikasının prezidenti Leonid Kuçmandır.

2005-ci ildə bu istiqamətdə görülmə işlərdən biri də Sumqayıtın İtaliyanın Bari şəhəri ilə qardaşlaşmasıdır. Bari İtaliyanın böyük mədəniyyət mərkəzidir. İki şəhər arasında razılıq ələ keçirmək və rəsmiləşdirmək məqsədilə Sumqayıt şəhər İcra hakimiyyətinin başçısı Vaqif Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Barii şəhərinin merinin dəvəti ilə 2005-ci il mayın 19-dan 25-dək İtaliyada səfərdə

olmuşdur (9, s. 10-12). Vaqif Əliyev Bari meriyası şurasının rəhbərliyi Barinin prefekti Tomasso Blonda və Bari şəhərinin meri Stefano di Kano Abresçia ilə görüşlər keçirmişdir. 2005-ci il mayın 21-də Sumqayıt və Bari şəhərləri arasında şəhər münasibətlərinin yaradılması haqqında niyyət protokolu imzalanmışdır. Protokola əsasən Sumqayıt və Bari şəhərləri arasında mədəniyyət, elm, gənclər və digər sahələrdə əlaqələrin qurulması nəzərdə tutulub.

ƏDƏBİYYAT:

1. Sumqayıt qəzeti 2001-ci il 22 iyun № 26
2. Sumqayıt qəzeti 2001-ci il 29 iyun № 27
3. Respublika qəzeti 1997-ci il 29 oktyabr № 18
4. Sumqayıt şəhər icra hakimiyyəti «Beynəlxalq əlaqələr» şöbəsinin rəhbəri R.Əhmədovun xüsusi məlumatı. Sumqayıt qəzeti, 2004-ci il
5. Sumqayıt qəzeti 2002-ci il 14 sentyabr № 39
6. Azərbaycan qəzeti 2002-ci il 6 iyul № 20
7. Sumqayıt şəhəri icra hakimiyyətinin xarici ölkə şəhərləri ilə partnyor əlaqələri barədə hesabatından. 2004-ci il
8. Sumqayıt qəzeti 2004-ci il 10 iyul № 33
9. «Xarici ölkələrlə iqtisadi-mədəni əlaqələr» jurnalı, №2, Sumqayıt, 2005

ГУЛИЙЕВА УЛДУЗ*Диссертант НАНА**Института им. А.А. Бакиханова***E-mail: Quliyevaulduz@mail.ru****МЕСТО СУМГАИТСКОЙ КУЛЬТУРЫ В МЕЖДУНАРОДНЫХ
КУЛЬТУРНЫХ СВЯЗЯХ АЗЕРБАЙДЖАНА**

В статье рассматривается роль города Сумгаита в культурных международных отношениях Азербайджана. Культурная жизнь города Сумгаита, а также международные, дружеские сотрудничества, развивалась как советский период, так и в сегодняшние дни. Статья раскрывает дружеские и сотруднические связи города Сумгаит с такими странами как Германия, Италия, Румыния, Китай, Украина и Грузия. С крупными городами этих стран Сумгаит поддерживал отношения в области экономики, образования, медицины и спорта.

GULIEVA ULDUZ**E-mail: Quliyevaulduz@mail.ru****PLACE OF CULTURE OF SUMQAIT IN THE INTERNATIONAL CULTURAL
CONTACT AZERBAIJAN**

In article the role of a city of Sumgait in cultural international relations of Azerbaijan is considered. Cultural life of a city of Sumgait, and also the international, friendly cooperation, developed as the Soviet period, and in today. Article opens friendly and сотруднические communications of the city of Sumgait with such countries as Germany, Italy, Romania, China, Ukraine and Georgia. With big cities of these countries Sumgaits kept in touch in the field of economy, formation, medicine and sports.

Rəyçi: t.e.d. prof. S.Soyadov, t.e.d. R. Süleymanov

AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix institutu, Beynəlxalq münasibətlər şöbəsinin 2 aprel 2009-cu il tarixli iclasının qərarı ilə çapa məsləhət görülmüşdür (protokol N 4).